

є збереження балансу для оптимального поєднання ІТ-технологій з традиційними формами і методами навчання з вогневої підготовки поліцейських.

Список використаних джерел

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
2. ІТ та мережеве навчання. Інтерактивний технологічний коледж. URL : <https://www.ict.edu/uk/інформаційні-технології/it-and-network-training/>
3. Transforming Police Training with Virtual Reality. *Arbor XR*. URL : <https://arborxr.com/blog/transforming-police-training-with-virtual-reality>.
4. Our digital learning platform provides a wealth of training tools for police. *INTERPOL Virtual Academy*. URL : <https://www.interpol.int/en/How-we-work/Capacity-building/INTERPOL-Virtual-Academy>

Тетяна ІЩЕНКО

старший викладач

кафедри мовної підготовки

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ

ЗАХИСТ ЦИФРОВОЇ БЕЗПЕКИ ДИТИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Сучасні діти зростають у цифровому середовищі, де інтернет є невід'ємною частиною навчання, спілкування та дозвілля. З початком повномасштабної війни в Україні значно зросла роль цифрових технологій у житті дитини, а разом з тим і ризики. Саме тому питання цифрової безпеки дітей набуло особливої актуальності й потребує комплексного осмислення.

Воєнний конфлікт призвів до масової міграції населення, руйнування освітньої інфраструктури та переходу на дистанційні форми навчання. У таких умовах діти проводять більше часу в інтернеті, часто без належного нагляду дорослих [3]. Це підвищує ризики зіткнення з кіберзлочинністю, кібербулінгом, дезінформацією, шкідливим контентом, а також із психологічним тиском, пов'язаним із переглядом воєнних новин [1]. Особливе занепокоєння викликає той факт, що в умовах стресу та нестабільності діти є вразливішими до маніпуляцій у цифровому просторі, адже вони можуть стати мішенню для онлайн-агресорів, вербувальників або поширювачів фейкової інформації [2].

Основними загрозами цифрової безпеки дитини під час війни є психоемоційне перенавантаження, кібербулінг, фейкові новини тощо.

У період воєнних дій зростає емоційна напруга серед усіх верств населення, зокрема і серед дітей. Підвищений рівень стресу, ізоляція, втрата звичного середовища й соціальних зв'язків сприяють агресивній поведінці

в онлайн-просторі. Значний вплив на дітей має контент, пов'язаний із насильством, бойовими діями, смертю або руйнуваннями. Через соціальні мережі, новинні ресурси або навіть онлайн-ігри діти можуть бути піддані постійному інформаційному тиску, що викликає вторинну травматизацію. У разі відсутності емоційної підтримки з боку дорослих або фахівців це може призвести до хронічного стресу, порушень сну, проблем з навчанням та агресивної поведінки [1, 6]. Цифрове середовище, таким чином, стає не лише каналом інформації, але й фактором ризику для психічного здоров'я дитини.

Діти часто стають жертвами кібербулінгу, тобто систематичного психологічного насильства в інтернеті, що може проявлятися у вигляді погроз, образ, приниження або викриття особистої інформації. Особливо небезпечними є випадки, коли цькування має політичне, етнічне чи ідеологічне підґрунтя, що стало особливо актуальним у період збройного конфлікту. Такі ситуації можуть мати серйозні психологічні наслідки, включно з тривожними розладами, депресією, суїцидальними думками.

Не менш загрозливими є дезінформація та фейкові новини. Інформаційне середовище під час війни стає полем боротьби, де поширення фейкової інформації використовується як інструмент впливу на свідомість населення, у тому числі дітей. Через брак навичок критичного мислення й медіаграмотності діти схильні вірити у неправдиві повідомлення, особливо коли вони емоційно заряджені або відповідають уже сформованим страхам чи уявленням. Фейки, що стосуються бойових дій, загроз безпеці, стану родичів або майбутнього країни, можуть викликати паніку, тривожність та формувати викривлену картину світу [4]. Наслідком цього є поглиблення емоційного виснаження, а також можливе поширення дезінформації серед однолітків.

Найпоширенішою проблемою сьогодення є також витік персональних даних. Багато дітей у цифровому середовищі не усвідомлюють, що поширення особистої інформації (місце проживання, шкільні дані, фото родичів тощо) може бути загрозою для безпеки. У контексті війни це питання набуває особливої гостроти, оскільки персональні дані можуть бути використані для виявлення місця перебування родини, переслідування чи шантажу [3]. Крім того, недбале ставлення до налаштувань конфіденційності у соцмережах сприяє тому, що дитячі акаунти стають об'єктом хакерських атак або фішингових кампаній.

Однак ці проблеми можливо і необхідно вирішити. Шляхами їх вирішення можна визначити:

По-перше, треба забезпечити належну цифрову освіту батьків. Забезпечення цифрової безпеки неможливе без активної участі дорослих, які мають бути обізнаними щодо сучасних онлайн-загроз. Саме батьки повинні першими вміти виявити ознаки кібербулінгу, навчити дітей захищати свої персональні дані, а також коректно реагувати на випадки онлайн-насильства. З цією метою варто організовувати навчальні семінари, інтерактивні тренінги,

консультації з IT-фахівцями [2]. Освітні програми мають враховувати вік, рівень цифрової грамотності та специфіку регіону, особливо в умовах переміщення населення внаслідок війни. Систематичне навчання дітей основам безпечної поведінки в інтернеті має стати частиною освітньої програми. Необхідно розвивати навички критичного мислення, вміння розпізнавати фейки, дотримуватися інформаційної гігієни. Освітні платформи, мультимедійні курси, а також рольові ігри можуть слугувати ефективними інструментами для формування свідомого підходу до цифрового життя [3]. Особлива увага має приділятися дітям молодшого віку, які найменш захищені та часто не розуміють межі між реальним і віртуальним світом.

По-друге, організація технологічних засобів захисту. Інструменти батьківського контролю, налаштування конфіденційності в соцмережах, встановлення програмного забезпечення для блокування шкідливого контенту – усе це повинно використовуватись у родині з дітьми. Проте технічні рішення не повинні замінювати комунікацію: їх слід поєднувати з поясненням дитині, чому обмежується той чи інший контент. Окрім того, державні та приватні сервіси мають надавати доступні й адаптовані інструкції для користувачів щодо налаштування безпеки.

Наступний крок – надання психологічної підтримки дітям. У період війни зростає потреба у кваліфікованій психологічній допомозі. Онлайн-платформи з доступом до психологів, шкільні служби підтримки, чат-боти – це лише частина ресурсів, які мають бути доступні дітям і батькам. Важливо створити середовище, у якому дитина не боїться говорити про свої страхи, травматичний досвід або проблеми в інтернеті [1, 6]. Регулярна робота психологів з учнями, особливо тими, хто постраждав від бойових дій або вимушено переміщений, має бути обов'язковим елементом шкільного життя.

Отже, цифрова безпека дитини в умовах війни – це комплексне питання, що стосується як технічних, так і психологічних аспектів. Зусилля мають бути спрямовані не лише на обмеження ризиків, але й на формування культури свідомого та безпечного користування цифровими технологіями. Лише об'єднані дії родини, школи, держави та суспільства здатні забезпечити дитині захищене цифрове середовище навіть у часи найбільших потрясінь.

Список використаних джерел

1. Психічне здоров'я дітей в умовах війни. *ЮНІСЕФ Україна*. 2023. URL : <https://www.unicef.org/ukraine>.
2. Онлайн-безпека дітей: методичні рекомендації для батьків та педагогів. *Міністерство цифрової трансформації України*. 2023. URL : <https://osvita.diia.gov.ua>.
3. Лактіонова С. І. Цифрова грамотність дітей під час війни: виклики для освітнього середовища. *Освіта і суспільство*. 2023. № 2. С. 41-48.
4. Дезінформація про війну в Україні: як захистити дітей від фейків. *EUvsDisinfo*. 2023. URL : <https://euvsdisinfo.eu>.
5. Загрози в інтернеті: як уберегти дитину. *Національна поліція України*. 2023. URL : <https://cyberpolice.gov.ua>.
6. Головка Н. В. Психологічна підтримка дітей під час війни в умовах цифрової взаємодії. *Психологія і педагогіка*. 2023. № 4. С. 56-62.